

Jaaroverzicht 2018 van de Vereniging Oud Oegstgeest

Bestuur en commissies

Aan het eind van de verslagperiode waren de volgende personen in functie:

Bestuur: H.A. (Rianne) Meester-Broertjes (voorzitter), B. (Birgitta) van der Touw (secretaris), A.J. (Han) Noorlander (penningmeester), J.A.M. Beekhuis-Brussee (lid), M.J. (Michel) van Gent (lid), A. (Onno) Koerten (lid, conservator en archivaris) en C.J.M. (Chris) Wolff (lid en webmaster).

Redactie tijdschrift *Over Oegstgeest*: H.G. (Herman) Oost en T. (Tim) Hoppen.

Commissie Historie: A. (Onno) Koerten (voorzitter), F.P. (Freek) van Beetz, S.C. (Sylvia) Braat, C.C. (Carla) de Gloppe-Zuiderland, J. (José) Niekus, M.R.W. (Marijke) Wesseling-Teppema en de redactie van *Over Oegstgeest*.

Werkgroep Mondelinge Geschiedenis: I.M. (Inge) Harkema-Dun (voorzitter), M.M.C.E. (Micaela) Lopes de Leao Laguna, J. (José) Niekus, D. (Dineke) Peddemors-Houdé, J.J. (Jacques) Thorn, M.R.W. (Marijke) Wesseling-Teppema en G.D.M. (George) Lubbe.

Werkgroep Genealogie: M.(Maarten) van Bourgondiën, A. (Onno) Koerten, C.O. (Nienke) Krudde en A.T. (Aart-Teun) Velthuyzen.

Werkgroep Archeologie: H.H. (Henk) Hegeman.

Werkgroep Canon: F.P. (Freek) van Beetz, S.C. (Sylvia) Braat en A. (Onno) Koerten.

Werkgroep Straatnamenboek: M.J. (Michel) van Gent en H.G. (Herman) Oost.

Ledenadministratie: H. (Harm) Messchendorp.

Beheer van het VOO archief en de VOO objectencollectie: A. (Onno) Koerten.

ICT-commissie en webmasters: A. (Onno) Koerten, F.J.A. (Fred) Geiger en C.J.M. (Chris) Wolff.

VOO-commissie "Erfgoed op de kaart": H.A. (Rianne) Meester-Broertjes, S.C. (Sylvia) Braat, M.J. (Michel) van Gent, A. (Onno) Koerten en C.J.M. (Chris) Wolff.

Kascommissie: P. (Peter) Sigmond en M.H.J.J. (Harry) Vissers.

Mutaties

Tijdens de algemene ledenvergadering in maart is Onno Koerten benoemd tot bestuurslid. Zijn takenpakket is onveranderd. Verder heeft Harry Vissers de plaats ingenomen van Marja den Hond als lid van de Kascommissie.

Er is afscheid genomen van redacteur Jan Willem In 't Velt. Hij is opgevolgd door Herman Oost, die al meerdere jaren als auteur en lid van de Commissie Historie actief is. Tim Hoppen is aan het eind van het jaar als tweede redacteur aangetreden.

In de loop van het jaar zijn er drie werkgroepen gevormd: de Werkgroep Genealogie, de Werkgroep Canon en de Werkgroep Straatnamenboek. De samenstelling van de werkgroepen staat hierboven.

Ledental

Aan het einde van het verslagjaar telde de vereniging 662 leden, inclusief zeven ereleden. Aan het begin van 2018 waren het er 655, inclusief ereleden. Een toename van 7 leden, die het resultaat is van 32 aanmeldingen en 25 opzeggingen. Van de opzeggingen zijn er 11 wegens overlijden en één wegens verhuizing. Van de nieuwe aanmeldingen is een groot deel gerelateerd aan de VOO activiteit rondom Kasteel Endegeest tijdens het Open Monumenten & Osker Weekend. Van de genoemde 662 leden zijn er 621 van wie het bestuur een e-mailadres heeft.

Schenken, legaten en subsidies

Veel leden betalen een groter bedrag dan de verplichte contributie van € 17,50. Het totaal van de extra ontvangen bedragen is genoemd in het financieel jaarverslag. De vereniging heeft dit jaar geen legaten ontvangen. In december 2017 heeft het bestuur de ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instelling) aangevraagd. In 2018 is die verleend, met als extra vermelding "Culturele ANBI". Een ANBI hoeft over een schenking geen schenkbelasting af te dragen. Voor een Culturele ANBI gelden bovendien extra fiscale faciliteiten voor de schenker.

Voor het organiseren van het programma van het Open Monumenten & Osker Weekend heeft de vereniging een subsidie ontvangen van Fonds 1818.

Media, tijdschrift, nieuwsbrieven en website

De reguliere uitgaven van **Over Oegstgeest** zijn in 2018 verschenen in de maanden mei en november met allebei 32 pagina's.

Tijdens de bestuursvergadering op 24 mei zijn de laatste twee uitgaven van *Over Oegstgeest* door het bestuur van de vereniging samen met de redactie geëvalueerd. De redactie toonde zich tevreden over de samenwerking met de groep auteurs, maar zou echter wat meer feedback willen krijgen van de lezers van het tijdschrift. Van de kant van het bestuur is tevredenheid uitgesproken over de hoge kwaliteit van de artikelen en is benadrukt dit niveau te handhaven. Mogelijk kan een nieuwe vaste rubriek, bijvoorbeeld familiefoto's, worden toegevoegd.

In overleg tussen bestuur en vormgever zijn tijdens het verslagjaar de werkafspraken met betrekking tot productie en distributie van het tijdschrift aangepast en opnieuw vastgelegd.

In het verslagjaar zijn er drie **niewsbrieven** verstuurd: nrs. 68 t/m 70, die respectievelijk verschenen zijn in maart, augustus en oktober. De brieven zijn als e-mail verzonden naar de leden van wie bij het bestuur het e-mailadres bekend is en per post aan de anderen. Ook zijn ze op de website van de vereniging geplaatst onder de tab archief/nieuwsbrieven.

De **website** is dit jaar 60963 maal bezocht. In 2017 waren het er 49373. Dat is een toename van 23 procent. Per dag waren er dus gemiddeld 167 bezoeken. Op 21 oktober was er een piek van 626 bezoeken op één dag. De toename is structureel. Vier jaar geleden, in 2015, was het aantal bezoekers nog maar de helft van wat het het afgelopen jaar was.

Sinds 2017 heeft het bestuur bij wijze van experiment een **Facebook-pagina** van de VOO geopend. Het doel is om hiermee een ander, vooral jonger deel van de Oegstgeester bevolking te bereiken. De pagina wordt onderhouden door Onno Koerten. Het is nog niet mogelijk om te zeggen of de facebook-pagina aan de verwachtingen voldoet.

Commissie Historie

De Commissie Historie heeft in het jaar 2018 driemaal vergaderd over de inhoud van de nummers van *Over Oegstgeest* die uit zijn gekomen in 2018. De commissie bestaat uit acht leden, van wie twee redactieleden en twee leden die ook deel uitmaken van de Werkgroep Mondelinge Geschiedenis.

Werkgroep Mondelinge Geschiedenis

De leden van deze werkgroep voeren in koppels gesprekken met oudere inwoners van Oegstgeest, die interessante informatie kunnen verstrekken over het Oegstgeest van weleer. Als betrokkene daarvoor toestemming geeft kan een samenvatting van het verhaal in het tijdschrift gepubliceerd worden. De geluidsopnamen en de uitwerking van de gesprekken worden opgenomen in het archief van de vereniging. In 2018 zijn drie artikelen verschenen van interviews met oude inwoners van Oegstgeest.

Werkgroep Genealogie

Dit is een nieuwe werkgroep. Op verzoek van een inwonster van Australië is onderzoek gedaan naar haar voorouders, die op de boerderij Ora et Labora hadden gewoond. Zij heeft, mede op basis van het van de Werkgroep Genealogie ontvangen materiaal, haar bevindingen gepubliceerd in een boekwerk, waarvan een exemplaar in het archief van de vereniging kon worden opgenomen.

Een tweede activiteit is het op verzoek van het bestuur van de Stichting Begraafplaats Groene Kerk doen van onderzoek naar een aantal personen dat begraven is op de begraafplaats en waarvan het graf als bijzonder wordt aangemerkt. Ook zal de werkgroep materiaal aanleveren dat van belang is voor het ontwikkelen van een beleid bij het toekennen van de status "bijzonder" aan een graf.

Werkgroep Canon

De derde druk van de in 2008 gepubliceerde *Canon van Oegstgeest* is uitverkocht. Het bestuur heeft besloten geen vierde (herziene) versie uit te brengen. De werkgroep Canon onderzoekt de wenselijkheid om een digitale canon samen te stellen die gebruikt kan worden in het basisonderwijs. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de wens van het gemeentebestuur om op basisscholen meer aandacht te besteden aan het erfgoed van Oegstgeest. In overleg met vertegenwoordigers van de basisscholen worden de mogelijkheden daartoe in kaart gebracht.

Collectie (heette voorheen Archief)

Uit de nalatenschap van de heer G.D.M. Schwencke is een grote hoeveelheid documentatie ontvangen die betrekking heeft op zijn publicaties *Rond de Oegstgeester Achterweg*, het *Verklarend Straatnamenboek*, de *Groene of Willebrordkerk* en de geschiedenis van Oegstgeest in het algemeen. De documenten zijn opgenomen in de collectie van de vereniging en kunnen op aanvraag bij de conservator worden ingezien in de bibliotheek.

In een vitrine in de bibliotheek is gedurende het jaar aandacht besteed aan de geschiedenis en bewoners van kasteel Endegeest, in aansluiting op de tentoonstelling in het kasteel tijdens het Open Monumenten & Osker Weekend.

Fotoarchief

De VOO-fotoverzameling is sinds 2008 in beheer gegeven aan de gemeente en gedigitaliseerd opgenomen in het digitaal fotoarchief van de Gemeente Oegstgeest.

In 2018 werd 1.367 maal een bezoek gebracht aan het Digitaal Fotoarchief. Er werden in totaal 31.988 pagina's bekeken (gemiddeld ruim 23 pagina's per bezoek). Op 31 december 2018 waren 7.500 foto's via het Digitaal Fotoarchief te raadplegen.

Gebeurtenissen door het jaar 2018

28 maart: Algemene Ledenvergadering en lezing Willemijn Wilms Floet

Tijdens de ledenvergadering treedt Onno Koerten als zevende lid formeel toe tot het bestuur. Zijn takenpakket blijft onveranderd: Voorzitter van de commissie historie, archivaris van het verenigingsarchief en conservator van de verenigingsverzameling van boeken en objecten.

Na de ledenvergadering houdt Willemijn Wilms Floet een lezing getiteld: "Het geheim van het hofje". Zij is als onderzoeker en docent verbonden aan de Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft. Aan de hand van prachtige foto's en tekeningen, maar ook van maatschappelijke overwegingen schetste zij een beeld van het verleden en heden van het hofje in de vooral Hollandse stad. Haar boek bevat een volledig overzicht van alle hofjes in Leiden, Haarlem, Amsterdam, Den Haag, Delft en Dordrecht. Vele van de daar behandelde hofjes kregen speciale aandacht in haar lezing.

10 april en 16 oktober: Avond voor nieuwe inwoners van Oegstgeest

Regelmatig organiseert de gemeente avonden voor nieuwe inwoners in het gemeentehuis en

de VOO is daar vertegenwoordigd om onze vereniging onder de aandacht te brengen en leden te werven.

27 april: Koningsdag

Sinds enige jaren staat de VOO met een kraam bij het gemeentehuis tijdens de aubade op Koningsdag. We bereiken hier veel Oegstgeestenaren en er worden nieuwe leden geworven.

23 mei: excursie ELO Leiden

Deze dag hebben 33 leden van de VOO het ELO (Erfgoed Leiden en Omstreken) bezocht. Het bezoek begon met een inleiding over het ontstaan van het archief en de huidige taken. Veel dorpen uit de omgeving van Leiden hebben hun archief aan het ELO overgedragen. Oegstgeest is daarop een uitzondering. Na de introductie mochten de leden in twee groepen de depots in. De depots zijn normaliter niet toegankelijk voor niet-medewerkers. Tijdens de rondleiding zijn enige bijzondere archiefstukken uit het stadsarchief van Leiden getoond waaronder de oprichtingsacte van de Leidse Universiteit bezegeld in naam van Philips II.

29 augustus: VOO-lezing door Job Cohen

Ter inleiding op het Open Monumenten & Osger Weekend op zaterdag 8 en zondag 9 september, heeft de Vereniging Oud Oegstgeest op woensdag 29 augustus een avond georganiseerd op het gemeentehuis van Oegstgeest. Het landelijk thema van openmonumentendag was in 2018 "In Europa". Het hoogtepunt van de avond was een lezing door oud-politicus en oud-Oegstgeestenaar Job Cohen. In die lezing getiteld "In Europa, oud en nieuw", schetste hij zijn visie op Europa, de Europese samenwerking, de grote voordelen die ons dat gebracht heeft met op de eerste plaats een lange periode sinds 1945 zonder oorlog. Tijdens deze avond is door OSGER het programmaboekje voor het weekend aan wethouder Huizing aangeboden. Ook is de routebeschrijving van een door de VOO samengestelde Europa-fietstocht door Oegstgeest aangeboden aan Wil van Elk. De avond is door meer dan 100 mensen bezocht. Na afloop was er gelegenheid om na te praten bij het door de gemeente aangeboden glaasje en hapje.

9 en 10 september: Open Monumenten & Osger Weekend

Tijdens dit weekend heeft de Vereniging het publiek mogen ontvangen op kasteel Endegeest. Dankzij de medewerking van velen, zowel binnen de vereniging als erbuiten, maar met in het bijzonder de kasteel eigenaar de Oudendal Groep, had de VOO een aantrekkelijk programma in elkaar kunnen zetten. In de kelder van het kasteel was een tentoonstelling ingericht waarin de geschiedenis van het kasteel en de voormalige psychiatrische inrichting Endegeest uiteengezet werd. Speciaal voor deze gelegenheid had Leidenaar Joop Mosterd een film gemaakt over de geschiedenis van het gebouw en zijn bewoners, met speciale aandacht voor de Franse filosoof René Descartes die er van 1641 tot 1643 gewoond heeft. Ook is veel aandacht besteed aan de huidige waarden van het kasteel en het park eromheen, met natuur- en beeldenwandelingen onder leiding van de deskundige gidsen Peter van Helsdingen en Jetteke Bolten.

In het kasteel was het pronkstuk van de tentoonstelling "De Schaal van Oegstgeest" te zien, die na dertien eeuwen onder grond te hebben gezeten, in 2013 achter Corpus is opgegraven. De schaal is eigendom van de provincie Zuid-Holland en staat normaliter permanent uitgesteld in het Rijksmuseum van Oudheden (RMO) te Leiden. De inspanningen van de VOO hebben er toe mogen leiden dat er een overeenkomst gesloten is tussen de provincie, de gemeente en het RMO, zodat tijdens dit weekend de schaal in kasteel Endegeest vertoond kon worden in de pronkzaal van het kasteel: de Blauwe Kamer.

Bij de openingsceremonie van het evenement, die op het bordes en binnenplein van het kasteel gehouden werd benadrukte onze voorzitter het belang van de rol van de gemeente bij het vormgeven van de toekomst van het kasteel en het park. Zij dankte onder andere de aanwezige politici, onder wie de verantwoordelijke wethouders Huizing en Sahin voor hun aanwezigheid. Behalve allen die aan de voorbereiding van het weekend hadden deelgenomen, bedankte zij speciaal Jaap Smit, de commissaris van de koning van Zuid-Holland, in zijn rol

van eigenaar van de schaal, dat hij naar Endegeest was gekomen om de tentoonstelling te openen. Vervolgens werd in de Blauwe Kamer de schaal onthuld en gaf Freek Lugt een toelichting op wat er aan de schaal allemaal te zien is.

Tijdens het weekend is het kasteel bezocht door ongeveer 750 mensen.

Om het thema "In Europa" extra onder de aandacht te brengen had de VOO een fietstocht ontworpen langs alle plaatsen in Oegstgeest die op enigerlei wijze met Europa in verband staan. De brochure van de fietstocht is gedrukt in een oplage van 900 exemplaren en kan nog steeds bij de Oegstgeester boekhandels gratis worden afgehaald.

15 november: lezing door Bouke van der Meer: Een nieuw verhaal over de schaal

De najaarslezing van de vereniging is gehouden in de geheel vernieuwde grote zaal van het Dorpscentrum aan de Lijtweg. De spreker, Dr L.B. van der Meer, is universitair hoofddocent klassieke archeologie/Etruscooloog aan de Archeologie Faculteit van de Leidse Universiteit. In zijn lezing zette hij uiteen wat er allemaal afgeleid kan worden uit de voorstellingen en eigenschappen van de "Schaal van Oegstgeest". Zijn belangrijkste conclusies zijn dat de schaal zoals wij die nu kennen niet in één keer is gemaakt. De zilveren schaal met interne bladgoudversieringen, maar zonder ophanging en zonder gouden schijf in het midden, dateert uit de tijd tussen 350 en 420 n.C. en is waarschijnlijk afkomstig uit Noord Italië. De twee vergulde, zilveren beslagplaten met ophangringen en de centrale, gouden sierschijf zijn waarschijnlijk door een Angelsaksische edelsmid in Kent of in de nederzetting van Oegstgeest toegevoegd om de schaal in een hang-schaal te veranderen, waarschijnlijk in de tijd tussen 580 en 600 n.C.

Overleg met het gemeentebestuur

De VOO heeft ieder jaar een aantal malen overleg met het gemeentebestuur. In 2018 waren er gemeenteraadsverkiezingen, waardoor er na maart een nieuwe raad en later een nieuw College aantrad. In 2017 had het VOO bestuur contact gehad met de meeste politieke partijen om hen van de betekenis van het cultureel erfgoed in ons dorp te overtuigen.

In juni hebben we tijdens zijn afscheidsreceptie wethouder Roeffen bedankt voor zijn inzet voor het dorp. We hebben aldaar gememoreerd dat we het als vereniging zeer jammer vinden dat de nota Cultureel erfgoed nog steeds niet is gemaakt en aan de raad is gepresenteerd.

Het nieuwe college heeft in zijn Collegeprogramma aandacht aan cultureel erfgoed opgenomen. Als VOO zullen we deze stellingname volgen, waarbij de aandacht voor de plaats van cultureel erfgoed in het basisonderwijs de VOO zeer aanspreekt.

Concrete contacten had de VOO over de ontwikkelingen rondom het landgoed en kasteel Endegeest en de plannen voor Overgeest. In het najaar van 2017 heeft de VOO zijn visie op het gebied gegeven en in april 2018 deze aangescherpt voor Overgeest. Later dat jaar kregen de plannen rondom het toegangshek bij het gemeentehuis onze bijzondere aandacht. In augustus heeft de VOO op uitnodiging van het gemeentebestuur meegedaan aan een rondwandeling door het gebied. Onze kennis hierover konden wij daar etaleren.

De laatste bijzondere ontwikkeling is het Kunst- en archeologieproject in Nieuw Rhijngeest. Het Cultuurfonds Oegstgeest en de VOO hebben samen met de bewonersvereniging in Nieuw Rhijngeest het initiatief ontwikkeld tot het realiseren van een kunstproject met aandacht voor de archeologische betekenis van de Rijnzone. Samen met de gemeente, de ontwikkelaars en overige betrokken wordt dit project ingevuld en naar financiering gezocht.